

Krönika

Thomas Frostberg

Är staten för kortsiktig för att kunna ta ansvaret för den hållbara omställningen?

Utgångspunkten för samtalen i workshopen var hur det rådande parlamentariska läget i Sverige och många andra länder försvårar möjligheten att genomföra långsiktiga reformer, när det saknas politisk stabilitet och långsiktighet – och där partierna allt mer tycks bedriva en konstant valkampanj även under mandatperioderna.

Samtidigt börjar stora institutionella investerare, inte minst pensionsfonder, efterlysa stabila och långsiktiga förutsättningar för placeringar som underlättar och skyndar på den omställning till ett mer hållbart samhälle som är nödvändig, enligt forskningen.

Frågan är alltså om kapitalet, som normalt ses som den kortsiktiga aktören med sitt kvartalsfokus, plötsligt kan vara en mer långsiktig och drivande aktör när det kommer till hållbarhetsfrågor och samhällsförändring.

Efter ett inledande expertanförande av Ingrid Bonde, ordförande i både Klimatpolitiska rådet och Alecta, diskuterade workshopdeltagarna olika tänkbara lösningar på dessa och andra utmaningar som hindrar ett effektivt hållbarhetsarbete så väl i politiken och näringslivet som i samhället i stort.

Ett återkommande tema var att det fortfarande saknas en gemensam målbild av hur det hållbara samhället kan se ut. Det lämnar fältet öppet för ”duttande” med avgränsade åtgärder som flygskatter eller elcykelpremier, som i sig inte bidrar mer än möjligen marginellt till de grundläggande systemförändringar som krävs på många fronter.

För att nå fram till en sådan gemensam målbild föreslogs ett nytt Saltsjöbadsavtal där politik, näringsliv och andra samhällssektorer kan enas om målet och även lägga fast långsiktiga spelregler som inte förändras med varje regeringsskifte.

När detta väl är gjort och nya politiska regelverk finns på plats som ger långsiktiga spelregler var flera deltagare inne på att staten i stort bör hålla sig borta från att peta i detaljerna, utan överlåta till kommuner och regioner att sköta den dagliga verksamheten. Det är nämligen ändå där många av frågorna till slut hamnar. Det förutsätter dock att den lokala och regionala nivån får nya mandat att också jobba med de stora politiska frågorna i praktiken, inte bara att hantera konsekvenserna av dem.

För att allt detta ska lyckas krävs dock en ökad tillit i samhället, så väl mellan olika sektorer och aktörer som mellan olika befolknings- och åldersgrupper samt storstad och landsbygd, för att skapa en känsla av att omställningen som görs – och som bitvis kommer att vara smärtsam för många på olika sätt – är för allas bästa på lång sikt.

Annars kommer det att vara svårt att motivera varför olika kostnader och negativa konsekvenser av omställningen måste tas. Sannolikt är detta dock den svåraste nötet att knäcka av dem alla. En möjlig väg framåt kan då vara de klassiska områdena folkbildning och folkrörelserna, där näringslivet skulle kunna börja samverka mer aktivt direkt med civilsamhället för att nå ut till människor som berörs och bygga kunskap bland dessa grupper.

ATELJÉN 2019